



Forrás: Allegro Audio Kft.

 Könyves Klaudia

## A hallgatás művészete

Biztosra vesszük, hogy ebben mindannyian jók vagyunk... hogy semmit nem kell érte tennünk... hogy nem nagy művészet... hogy velünk született adottság... hogy erről nincs is mit beszélni... A valóságban azonban igenis van.

Gondolnánk, hogy a hallgatási készségünknek komoly szakirodalma van? Hogy nemcsak spirituális aspektusa létezik, hanem tudományos vizsgálatok, kutatások témája? Hogy a kapcsolataink minősége vagy a munkánk hatékonysága ezzel szoros összefüggésben áll? Hogy tréningeket, terápiákat tartanak az életvezetési tanácsadók és a pszichológusok a hallgatás készségének fejlesztésére? A magától értődő, természetesnek vélt dolgok valahogy ilyen kérdések kapcsán kérdőjeleződnek meg pillanatok alatt a tudomány égisze alatt. De miről is van szó?



Nézzünk szembe a ténnyel: a technika rohamtempójú fejlődésével számos képességünk alapszinten megrekedt. Az apró részletekig ható, kifinomult megfigyelőképesség aligha jellemző ismérv a befogadhatatlan mennyiségű képi ingerektől sokkolt világunkban, és nem jobb a helyzet a kifinomult hallás terén sem. Arról már nem is beszélve, hogy egy olyan korszak szülöttei vagyunk, amelyben sosem lehetünk biztosak abban, hogy amit látunk és hallunk, az valóban az-e, ami, vagy csak a technika újabb bravúrja. Így szorulna újratervezésre az emberi elme és minden érzékszerv – avagy elkelne némi szemléletváltás.

A mai világtrend az élmények propagátora, az azonnali eredményeké, az intenzív, különleges, izgalmas hatásoké, miközben kevés teret enged az igazi elmélyülésnek, a mélyen megélés alapvető szükségletének. Manapság, amikor a kultúrára vágyókat tengernyi mennyiségű kínálat árasztja el, vajon ki képes ellenállni a csábításnak és leragadni egy, lehetőleg minőségi program mellett? És valahogy így van ez a zenehallgatással is. Egyetlen gombnyomással elérhető szinte bármilyen zenemű bármelyik előadásban, mégis nagyon kevesen szánnak időt arra, hogy esténként levezetéképpen meghallgassanak egy lemezt. Pláne bakelitet. Pedig nagy szükség lenne ezekre az élményekre, hiszen a minőségi zenehallgatás meglepően új perspektívát nyit meg a zeneértés, az elmélyülés és az igényesség irányába, ami azután életünk más területein is jótékonyan hat, például a kapcsolataink vagy a munkánk terén.

Vizsgálatok bizonyítják, hogy a hallottaknak csupán a 25-50%-ára emlékezünk. Ha belegondolunk, hogy a kollégáink, barátaink, rokonaink még a felére sem emlékeznek abból, amit nekik mondunk, az meglehetősen ijesztő. És az is előfordulhat, hogy éppen a legfontosabbakat, a lényeges információkat nem hallották meg. Vagyis, ahogy az emberi kapcsolatainkban is megannyi információ elvész az éterben, úgy ez a zenehallgatásra is vonatkozik, ami csak a felszínen passzív, a mélyben nagyon is aktív, és időt, figyelmet (fegyelmet), türelmet követelő. Szükség van a valódi figyelemre (egymásra és zenére egyaránt), azaz a hallgatás művészetére.

Egy zeneileg és hangfelvételtechnikai szempontból is kimagasló minőségű felvétel teljesen új távlatokat képes nyitni a zenemű megismerésében, a zenei gondolkodásban, a zenehallgatás élvezetében. Csak ilyen alkalmakkor tűnik fel, hogy az érzékszerveink mennyire hozzáidomultak ahhoz a minőséghez, amin edződtek (többnyire a mesterségesen manipulált hangképhez vagy képi világhoz), és milyen lenyűgöző élmény egy természetes módon, jó minőségben megszólaló hangfelvétel. A fiatalok számára egy-egy ilyen izgalmas élmény fordulópontot jelenthet az életükben, szakmai elköteleződésükben, és megtapasztalva a különbséget a kevésbé igényes és a művészi színvonalú

zenehallgatás között abba az irányba is predesztinálja őket, hogy életük lehetőleg minden területén az igazi értéket keressék.

Ugyanakkor a minőségi zenehallgatás kultúrájának igénye egyre inkább megfigyelhető bizonyos körökben, és már nem csak az idősebb korosztály körében. A fiatalok zenehallgatási szokásait vizsgálva sajnos döntően a számítógépen, illetve mp3 lejátszón keresztül hallgatnak zenét, igaz, sokat. És bár sokkal könnyebb megoldásnak kínálkozik bármelyik üzletlánc honlapján az éppen akciós hifi berendezést házhoz rendelni, ami univerzális, minden formátumot lejátszik és minden „jól szól” rajta, azonban a tájékozatlan vásárlónak ritkán van fogalma arról, hogy milyen élménybeli minőségben lehetne része, ha az igényes (és személyre szabott) berendezés irányába mozdulna, és nem spórolná meg az időt, a pénzt és a türelmet, amit ennek kiválasztása igényel. A legutóbb megrendezett *high end show* tapasztalata is azt mutatja, hogy például a házimozsi mesterségesen manipulált hangképétől és a digitális effektusokat puffogató hangzásvilágtól már tudatosan fordulnak el az igényesebb látogatók, és rengetegen felismerték már, hogy a művészi értékű hangzásélmény eléréséhez – modern technika ide vagy oda – a sztereónál nincs kiválóbb. Minél jobb rendszeren hallgatunk, annál jobban figyelünk eddig nem észlelt részletekre, annál mélyebb rétegeit fedezzük fel a zeneműnek. És így fogunk mindinkább vágyakozni a minőségi zenehallgatás élményére.

Szerencsére az igazi elköteleződők számára ma már léteznek bensőséges hangulatú bemutatótermek, szakmai körök, klubok, ahol professzionális körülmények és berendezések között rátalálhatnak erre a felemelő érzésre, kipróbálhatják és tesztelhetik az eszközparkok különbségeit, ahol útmutatást kaphatnak a professzionális zenehallgatáshoz, és előadásokat hallgathatnak nem hétköznapi témákról - például pszichoakusztikáról vagy hangfelvételésztetikáról. Egy ilyen bemutatóteremben megdöbbentő felismerés lehet számunkra, hogy milyen maradandó élményt nyújthat egy '80-as évekből származó bakelit természetes megszólalása, kiegyenlített dinamikája, lenyűgöző élőzeneszerű hangzásvilága, és csak reménykedhetünk abban (némi iróniával megjegyezve), hogy a digitális technika is egyszer majd odáig fejlődik, hogy élvezeti értékét tekintve létrehozza ismét az analógot. És visszatérve a tiszta forráshoz, a hallgatás művészetéről előbb-utóbb valóban nem lesz mit beszélni.

*(A cikk az Allegro Audio Kft.-vel együttműködésben készült.)*